

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası,
region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq
təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

Son 15 ildə həyata keçirilən düşünülmüş siyasi kurs ölkəmizi dünyanın mədəniyyət mərkəzlərindən birinə çevirib. Prezident İlham Əliyevin mədəniyyət sahəsində beynəlxalq təşəbbüslərə göstərdiyi dəstək nəticəsində bu gün Azərbaycan sivilizasiyalar və mədəniyyətlərə dialoq məkanıdır. Düz 10 il əvvəl Bakıda Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirləri konfransının keçirilməsinin təşəbbüskarı da məhz dövlətimizin başçısı olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin 4 noyabr 2008-ci il tarixli sərəncamına uyğun olaraq, həmin il dekabrın 2-3-də Bakıda Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin konfransı keçirilmiş və ilk dəfə olaraq həmin tədbirə 10 İslam ölkəsi də dəvət edilmişdir. Bu tədbir təkcə Azərbaycanın deyil, eyni zamanda, Şərq və Qərb dövlətlərinin mədəni həyatında böyük əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Bakı Konfransının strateji müddəaları

Avropa Şurasının mədəniyyət və təhsil üzrə direktoru Robert Palmer 2008-ci ilin payızında Bakıda keçirilmiş Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirləri konfransını yüksək qiymətləndirmiş və demişdir ki, bu addım Avropa mədəniyyət proseslərində yeni bir istiqamətin - "Bakı prosesi"nin əsasını qoydu. R.Palmer bildirmişdir ki, Avropa ilə İslam dünyası arasında dialoqun inkişaf etdirilməsində Azərbaycanın vasitəçisi kimi fəaliyyəti sivilizasiyalar arasında əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə böyük töhfə verəcəkdir. Bundan sonar mütəmadi olaraq keçirilən sivilizasiyalar və mədəniyyətlərə dialoq respublikamızı mötəbər qurumların öz tədbirlərini keçirdiyi məkana çevirmişdir. Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirləri konfransında prezident İlham Əliyevin irəli sürdüyü təkliflər və tövsiyələr tədbirin beynəlxalq əhəmiyyətini daha da artırdı. Konfransda sivilizasiyalar arasında dialoqun inkişafını nəzərdə tutan "Bakı prosesi"nin əsasını qoyulması təşəbbüsü sonrakı illərdə global prosesə çevrildi. Dövlətimizin başçısı çıxışında demişdir: "Mən çox istəyirdim ki, bu gün əsas qoyulan "Bakı prosesi" uzun müddətli olsun. Bu konfransın keçirilməsindən sonra konkret mexanizmlər işlənilsin, fəaliyyət planı hazırlansın. Belə tədbirlərin keçirilməsi həm Bakıda, həm də digər şəhərlərdə ənənəyə çevrilsin".

Konfransda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin dərin məzmunlu nitqi, irəli sürdüyü təkliflər və tövsiyələr "Bakı prosesi"nin global bir təşəbbüsü çevrilməsinə səbəb olmuşdur. Ümumilikdə 48 ölkənin, 8 beynəlxalq təşkilatın və bir sıra beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatlarının yüksək səviyyəli nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu konfransda Azərbaycan

Sivilizasiyalararası dialoq və Azərbaycan

canın təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq "Mədəniyyətlərə dialoqun təşviqinə dair Bakı Bəyannaməsi" qəbul edilmişdir. Beləliklə, sivilizasiyalar arasında dialoqun inkişafını nəzərdə tutan "Bakı prosesi"nin və bu prosesin uğurla davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan tərəfindən təklif edilən "Sənətlər dialoq naminə" layihəsinin əsasını qoyulmuşdur. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü kimi, Azərbaycan 2009-cu ildə nazirlər səviyyəsində toplantıya ev sahibliyi etdi. Həmin tədbirə Avropa Şurasına üzv dövlətlərin nazirləri də dəvət edildi. Bu təşəbbüs və bu format sonradan "Bakı prosesi" adlandırıldı. Hər bir azərbaycanlıda qürur yaradan bu tədbir bir daha sübut etdi ki, Bakı və Azərbaycan mədəniyyətlərə dialoqun mərkəzi olmağa layiqdir. 2009-cu ildə Bakıda İslam ölkələrinin mədəniyyət nazirlərinin VI konfransının yüksək səviyyədə keçirilməsi ölkəmizin sivilizasiyalar və mədəniyyətlərə dialoqun təşkilinə böyük önəm verdiyini və bu sahədə artıq böyük təcrübə qazandığını təsdiqlədi. Konfransa Azərbaycanın təşəbbüsü ilə İslam ölkələri ilə yanaşı, 10-dan çox Avropa dövlətinin təmsilçisi də dəvət olunmuşdu. Dünyanın 45-dən çox ölkəsindən, eləcə də İSESCO, İRCİKA, Avropa Şurası, TÜRKSOY və digər təşkilatlardan 200-dən çox iştirakçının qatıldığı tədbirdə Avropa Şurasına üzv dövlətlərlə İslam Konfransı Təşkilatına üzv dövlətlərin iştirakı ilə "Mədəniyyətlərə dialoq" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilmiş və birgə komünike qəbul edilmişdir.

Regional inkişaf və beynəlxalq münasibətlər

2010-cu ildə isə bu regional təşəbbüs global həərəkətə çevrilməyə başlamışdır. Həmin il sentyabrın 23-də BMT Baş Məclisinin 65-ci sessiyasında Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Bakıda Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq Forumunun keçiriləcəyi elan edilmişdir. Bakıda birinci və ikinci

Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq forumları UNESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı,

Avropa Şurası, Avropa Şurasının Şimal-Cənub Mərkəzi, İSESCO, BMT-nin Dünya Turizm Təşkilatının tərəfdaşlığı ilə reallaşmışdır. Dövlətimizin başçısının müvafiq fərmanı ilə forum hər iki ildən bir Azərbaycan paytaxtında keçirilir. 2011-ci ilin 7-9 aprel tarixində Bakıda UNESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı, Avropa Şurası, Avropa Şurasının Şimal-Cənub Mərkəzi və İSESCO-nun tərəfdaşlığı ilə 1-ci Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq Forumu təşkil olunmuşdur. Bu təşəbbüs mədəniyyətlərə dialoqun dünyada ən

dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşamışlar. İctimai-siyasi quruluşdan asılı olmayaraq, heç vaxt Azərbaycanda milli, ya dini zəmində nəinki qarşıdurma, heç anlaşılmaqlıq da olmamışdır. Bütün dövrlərdə Azərbaycanda xalqlar bir ailə kimi yaşamışlar, onları həmişə dostluq münasibətləri bağlamışdır. Biz çox şadıq ki, indi, Azərbaycanın müstəqil ölkə kimi inkişaf etdiyi dövrdə bu müsbət meyillər daha da güclənir".

Dövlətimizin başçısı diqqətə çatdırmışdır ki, Azərbaycanda bütün xalqların nümayəndələri bərabər hüquqlu vətəndaşlardır, bütün tarixi və dini abidələr qorunur. Azərbaycanın din azadlığı, vicdan azadlığı tam şəkildə bərqərar olunubdur. Müstəqillik dövründə dövlət tərəfindən yüzlərlə dini abidə - məscidlər, kilsələr, sinagoxlar tikilib və təmir edilmişdir, və bu proses indi də davam edir. Bütün bunlar bir daha təsdiqləyir ki, bu gün Azərbaycan müxtəlif mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında dialoqa dair sanballı tədbirlər keçirilməsi üçün mötəbər məkana çevrilib.

Bakı dinlər və sivilizasiyalararası dialoq mərkəzidir

Dünyanın 13. ölkəmizin isə 28 ali təhsil ocağında Azərbaycan multi-

təxirəsalınmaz vəzifələrdən biri olduğunu göstərir. Bakı Forumunda mədəniyyətlərə dialoqun konseptual, idarəçilik, siyasi və praktiki aspektləri müzakirə olunmuş, dialoqa yönələn maneələr nəzərdən keçirilmiş və onun müxtəlif mühitdə ən yaxşı formada aparılması konkret şəkildə gündəmə gətirilmişdir. Forum, həmçinin təcrübə mübadiləsi, eləcə də yeni təşəbbüslərin irəli sürülməsi baxımından əlverişli imkanlar yaratmışdır. Dünyanın bütün qitələrindən gəlmiş nümayəndələrin təmsil olduğu forumda siyasi liderlər və ictimai xadimlər, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, dövlət və hökumət nümayəndələri, mədəniyyət nazirləri və mədəniyyət məsələləri üzrə səfirler, deputatlar, diplomatlar, merlər və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, jurnalistlər, mədəniyyət üzrə ekspertlər və tanınmış ziyalılar iştirak etmişlər.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev forumun Bakıda keçirilməsini yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Biz istəyirik ki, bütün xalqlar, bütün dinlərin nümayəndələri bir-biri ilə sıx təmasda olsunlar, bütün problemləri açıq şəkildə müzakirə etsinlər, öz fikirlərini bildirsinlər. Bakı, Azərbaycan belə mötəbər tədbirlərin keçirilməsi üçün artıq ənənəvi bir məkana çevrilmişdir. Əlbəttə, bunun həm coğrafi, həm tarixi, həm də mədəni əsasları vardır. Çünki əsrlər boyu Azərbaycanda bütün xalqlar, bütün

kulturalizmi tədris edilir. Ölkəmizin yerləşdiyi coğrafi məkən təkcə siyasi və iqtisadi baxımdan deyil, həm də mədəni --mədəni baxımdan bizə bir çox üstünlüklər verir. Belə ki, respublikamız müxtəlif sivilizasiyaların qovuşduğu məkən olaraq, əsrlər boyu milli-mədəni rəngarənglik mühitinin formalaşdığı, ayrı-ayrı millətlərin və konfessiyaların nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq, qarşılıqlı anlaşma və dialoq şəraitində yaşadığı diyar kimi tanınmışdır.

Yüzlərlə mənbədən oxuyuruq ki, multikulturalizm və tolerantlıq tarixən azərbaycanlıların həyat tərzini olmuş, bu gün isə milli kimliyindən, dilindən, dinindən asılı olmayaraq, ölkəmizin hər bir vətəndaşının gündəlik həyat tərzinə çevrilmişdir. Alimlər haqlı olaraq yazırlar ki, Azərbaycan xalqının zəngin multikultural keçmişi təkcə xalqımızın bugünkü tolerant həyat tərzini deyil, həm də yaratmış olduğu ədəbi-bədii, elmi-fəlsəfi, siyasi-hüquqi qaynaqlarda, sənədlərdə yaşayır. Azərbaycan dünyada multikulturalizm mərkəzi kimi tanıtmaq və mövcud multikultural modeləri tədqiq və təşviq etmək məqsədilə prezidentin 28 fevral 2014-cü il tarixli sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının millətlərə, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət Müşavirliyi təsis edilmiş, 15 may 2014-cü il tarixli sərəncamı ilə isə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi yaradılmışdır.

Məhz həmin inteqrasiyanın nəticəsidir ki, ölkəmizdə multikulturalizm,

millətlər və dinlər arasında olan münasibətlərə, dialoqa həsr edilmiş beynəlxalq səviyyəli tədbirlər, olmi konfranslar keçirilir. Müxtəlif ölkələrin ənənəvi dünya dinlərini təmsil edən 200-dən çox nümayəndənin iştirak etdiyi "Qloballaşma, din, ənənəvi dəyərlər" mövzusunda tədbir 2010-cu ilin aprelində məhz Bakı şəhərində keçirilmişdir. Bunu Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə tanınması, tolerantlıq mühitinin genişlənməsi və inkişafı ilə əlaqələndirmək olar. 2011-ci ildən başlayaraq, Azərbaycan Ekspertlər yazırlar ki, multikulturalizm ABŞ, İsveç, Avstraliya, Kanada model kimi növləri olmasına baxmayaraq, Azərbaycanın dünyaya töqdim etdiyi model bir çox mütərəqqi dövlətlər tərəfindən rəğbətlə qarşılınır və nümunə kimi tətbiq edilməkdədir. Bu model tarixi köklərə bağlı olduğu üçün daha dayanıqlıdır. ABŞ-in Yuta və Oreqon ştatlarının Senat və Nümayəndələr palataları tərəfindən Azərbaycanın tolerantlıq modelini

